

چه انگیزه‌هایی پشت حمله غافلگیرانه و بی‌سابقه حماس علیه اسرائیل هست؟ به نقل از: BBC دری

حمله غافلگیرانه و بی‌سابقه حماس در ۷ اکتوبر به اسرائیل، یک شکست بزرگ اطلاعاتی برای اسرائیل محسوب می‌شود؛ چگونه این قدرت بزرگ منطقه‌ای با آن همه منابع گسترده و سال‌ها سابقه جنگ و درگیری با فلسطینی‌ها، از طرح حماس غافل و بی‌خبر بود؟ اما چرا حماس در این وقت چنین حمله را، که از دید طرفدارانش بلیتس‌کریگ یا عملیات برق‌آسا بود، به‌راه انداخت؟

بسیاری از ناظران، اگرچه عملیاتی به این پیچیدگی را پیش‌بینی نمی‌کردند، اما حمله «طوفان اقصی» حماس را نامنتظره نمی‌دانند، چون سرزمین‌های اشغالی فلسطینی عملاً دچار تنش بودند و در ماه‌های اخیر بارها فلسطینی‌ها با نیروهای اسرائیلی و شهرک‌نشینان یهودی درگیر شدند که در جریان آن دهها فلسطینی جان دادند. فلسطینی‌ها انگیزه‌های متعدد پشت عملیات حماس می‌دانند. اینجا به ۴ عامل آن می‌پردازیم:

چه انگیزه‌هایی پشت حمله غافلگیرانه و بی‌سابقه حماس علیه اسرائیل هست؟

BBC NEWS | دری

۰ غزه

طول نوار غزه، ۴۱ کیلومتر است و عرض آن ۱۰ کیلومتر، اما بیش از دو میلیون و ۳۰۰ هزار نفر در آن زندگی می‌کنند. از طرف شرق و شمال اسرائیل، و از سوی غرب و جنوب غرب مصر آن را

احاطه کرده. ملل متحد می‌گوید که ۸۰ درصد ساکنان غزه به کمک های بین‌المللی وابسته هستند و یک میلیون نفر به کمک‌های غذایی روزمره.

به بیان دیگر، ساکنان غزه زندگی روزمره دشواری دارند. و براساس آنچه ملل متحد می‌گوید، در ۲۰۲۱ مردم غزه تنها ۱۳ ساعت به برق دسترسی داشتند.

حریم هوایی و سواحل غزه در کنترل اسرائیل است و این کشور بر کالاهایی که به غزه وارد شده و از آن بیرون می‌شود، محدودیت وضع می‌کند. مصر نیز گذرگاه مرزی رفح با غزه را در کنترل دارد و مقررات خود را دارد که چه وارد و چه بیرون شود.

در پی حمله روز شنبه، حکومت اسرائیل اعلام کرد که غزه را تحت «محاصره کامل» قرار می‌دهد که شامل جلوگیری از ورود غذا، آب و سوخت به این منطقه است.

از ۲۰۰۷ به این سو، غزه زیر تسلط حماس بوده‌است، پس از آن‌که این گروه اسلامگرا، در پی درگیری‌های شدید، نیروهای طرفدار تشکیلات خودگردان فلسطینی را از غزه بیرون کرد.

در ۲۰۱۴ و در پی یک جنگ کوتاه با حماس، اسرائیل یک منطقه حایل را دور غزه ایجاد کرد تا از فرود راکت‌ها و رخنه کردن افراد مسلح فلسطینی به خاک خود جلوگیری کند. اما ایجاد منطقه حایل مساحت زمین‌هایی را که برای زندگی مردم و زراعت فراهم بود، کوچکتر ساخت.

• مسجد اقصی

مسجد اقصی واقع در بخش شرقی بیت المقدس، همواره عامل تنش بین اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها بوده‌است. روز شنبه که عملیات حماس شروع شد، محمد ضیف، فرمانده مرموز و گریزپای شاخه نظامی حماس، در یک پیام صوتی گفت که این حمله در پاسخ به «حملات روزانه اسرائیلی‌ها به اقصی صورت گرفت که به خود جرأت دادند تا در محوطه مسجد اقصی به پیامبر ما توهین کنند».

در سال‌های اخیر ملی‌گرایان افراطی مذهبی یهودی به تکرار از محوطه مسجد اقصی دیدن می‌کردند، امری که فلسطینی‌ها را هرچه بیشتر نگران کرد.

بارها نمازگزاران فلسطینی با نیروهای امنیتی اسرائیلی در این مسجد درگیر شده‌اند. در ماه اپریل، در پی اختلاف بر سر فعالیت‌های مذهبی در این مسجد، پولیس اسرائیل به داخل مسجد اقصی یورش برد و از بمب‌های صوتی و گلوله‌های پلاستیکی علیه نمازگزاران استفاده کرد. در ۲۰۲۱ یک یورش نیروهای اسرائیلی باعث درگیری گسترده بین اسرائیل و حماس شد که ۱۱ روز دوام کرد.

اسامه حمدان نماینده حماس در لبنان به بی‌بی‌سی گفت که آنها نسبت به برنامه‌های اسرائیل در ساحه مسجد اقصی نگران هستند و تأکید کرد که ایجاد هر نوع تغییر در این مکان مقدس «گذشتن از خط سرخ» تلقی خواهد شد. مقامات اسرائیلی می‌گویند که به حفظ آزادی عبادت در مسجد اقصی متعهد هستند.

• شهرک‌های یهودی‌نشین

از زمانی که اسرائیل در سال ۱۹۴۷ سرزمین‌های فلسطینی را اشغال کرده، تعداد شهرک‌های یهودی‌نشین به طور روزافزون افزایش یافته.

براساس آمار ملل متحد از ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۲ جمعیت شهرک‌نشینان یهودی در کرانه باختری اشغالی، از جمله بخش شرقی بیت‌المقدس اشغالی، از ۵۲۰ هزار نفر به بیش از ۷۰۰ هزار نفر افزایش یافته‌است.

براساس قانون بین‌الملل و از دید ملل متحد و اکثر کشورها این شهرک‌های یهودی‌نشین غیرقانونی هستند، اما اسرائیل قبول ندارد.

به گفته ملل متحد، سال گذشته موارد حمله و خشونت شهرک‌نشینان افراتی اسرائیلی و سربازان اسرائیلی علیه غیرنظامیان فلسطینی در کرانه باختری اشغالی به گونه‌ی کم‌سابقه افزایش یافت و هر ماه از وقوع ۱۰۰ حمله گزارش داده شده‌است. و اسرائیل نتوانسته جرایمی را که شهرک‌نشینان و نیروهای اسرائیلی علیه غیرنظامیان فلسطینی مرتکب می‌شوند، بازرسی کرده و عاملان را مورد پیگرد قرار دهد.

اسامه حمدان می‌گوید، آنها نگران اند که اسرائیل در صدد آن باشد که «فلسطینی‌ها را از کرانه باختری بیرون کند».

• عادی‌سازی روابط عرب‌ها با اسرائیل

دو کشور عربی روابط کامل دیپلماتیک با اسرائیل دارند، مصر و اردن. این دو کشور در ۱۹۷۹ و ۱۹۹۴ دو پیمان صلح با اسرائیل امضا کردند. اما در سال‌های اخیر برخی دیگر کشورهای عربی نیز روابط خود را با اسرائیل عادی ساختند، از جمله امارات متحده عربی که امروز به یک بازیگر منطقه‌ای تبدیل شده.

در ماه سپتامبر، محمد بن سلمان ولی عهد عربستان سعودی که در واقع حاکم فعلی کشور است، در اظهاراتی به شبکه فاکس نیوز امریکایی گفت که کشورش «هر روز» به «عادی‌سازی» روابطش با اسرائیل نزدیک‌تر می‌شود.

بهرغم این که در گذشته عربستان سعودی بارها تأکید کرده که هر نوع توافق با اسرائیل مستلزم پیشرفت در راستای ایجاد دولت فلسطینی است، حماس مخالف برداشتن چنین گامی است و می‌گوید، عادی‌سازی روابط با اسرائیل باعث خواهد شد که این کشور فشار احساس نکند و خواسته‌ها و حقوق فلسطینی‌ها را نادیده بگیرد.

اسماعیل هنیه، رهبر سیاسی حماس، در نطقی در ۷ اکتوبر، از کشورهای عربی که موضع آشتی‌جویانه در برابر دولت یهودی‌ها اتخاذ کرده‌اند، انتقاد کرد و گفت:

"تمام توافقنامه‌هایی که برای عادی‌سازی روابط با این رژیم امضا کرده‌اید، کشمکش [با اسرائیل] را حل نخواهد کرد."
